

Výber vzorky PISA 2015

Reprezentatívnosť vzorky pre každú krajinu zapojenú do štúdie PISA je zaručená viacerými kritériami.

Zdrojom výberového súboru je databáza všetkých škôl v danej krajine, ktoré vzdelávajú 15-ročných žiakov, alebo skôr žiakov v poslednom roku povinnej školskej dochádzky (presnejšie žiakov vo veku 15 rokov a 3 mesiace až 16 rokov a 2 mesiace). Databázu všetkých škôl, ktoré navštevujú žiaci spĺňajúci túto podmienku poskytuje [Centrum vedecko-technických informácií SR](#).

Výber škôl do vzorky je **reprezentatívny** a prebieha v dvoch krokoch – v prvom sa na základe **explicitných** (napr. geografické časti krajiny) a **implicitných** (vyjadrujú vlastnosti každej školy podľa zvoleného parametra) **stratifikačných kritérií** (ďalej aj „premenné“) vyberie vzorka škôl tak, aby čo najpresnejšie reprezentovala celý súbor škôl, v ktorých sa vzdelávajú 15-roční žiaci. Premenné v štúdiu PISA 2015 pre SR boli nasledovné:

explicitné premenné	implicitné premenné
typ školy (ZŠ, ŠZŠ, SOŠ, GYM)	kraj (8 krajov v rámci územnoprávneho členenia SR)
región (západ, východ, stred)	druh školy (ZŠ západ, ZŠ stred a východ, ŠZS, G8, G4, ostatné (SOŠ))
	vyučovací jazyk (slovenský, maďarský)
	pomer žiakov, ktorí končia školu maturitnou skúškou (pre SOŠ)
	zriaďovateľ (štátna, súkromná, cirkevná)
	pomer žiakov, ktorí aspoň raz opakovali ročník (pre ZŠ)

V druhom kroku bolo zo škôl náhodne vybraných 42 žiakov, ktorí sa zúčastnili testovania PISA. **Minimálna veľkosť výberového súboru bola 150 škôl** po 42 žiakov - ak mala krajina menej škôl, zúčastnili sa všetky školy; ak krajina nemala dostatočný počet veľkých škôl, vzorka bola doplnená žiakmi z menších škôl (t.j. menej ako 42 žiakov vhodných pre štúdiu PISA na danej škole).

Pre zachovanie dostatočnej kvality dát bolo nutné, aby sa štúdie zúčastnilo aspoň **85 %** pôvodne vybraných škôl; pre účasť školy bolo kritérium účasť aspoň **50 %** vybraných žiakov, inak neboli dáta z danej školy zaradené do analýzy (žiaci, ktorí sa nezúčastnili by mohli mať výrazne iné schopnosti a vlastnosti ako žiaci, ktorí sa zúčastnili, čím by sa do merania mohla dostať nezanedbateľná systémová chyba).

Zo vzorky mohli byť niektoré zo škôl vylúčené. Dôvody, pre ktoré školy vyradené zo vzorky v SR boli nasledovné: školy z ťažko dostupných oblastí (a pod.) – 0,5 % populácie; špeciálne školy, ktoré nevzdelávajú žiakov vo variante A; školy, ktorých žiaci sa v testovom jazyku (slovenský respektíve maďarský) vzdelávajú menej ako jeden rok – 2% populácie.

Na úrovni žiakov mohli byť zo vzorky vyradení tiež len žiaci so ŠVVP variant B a C, resp. žiaci, ktorí nedokážu samostatne vyplniť test a žiaci, ktorí neovládajú testovací jazyk – 2,5 % populácie.

Viac informácií o výbere a tvorbe vzorky pre štúdiu PISA 2015 môžete nájsť v [technickej správe](#), časť [dizajn vzorky](#).